

додана вартість може накладуватися при бронюванні турагентами авіаквитків, номерів готелів тощо.

Якщо дивитися на туризм як вертикальну форму інтеграції від підприємств постачальників послуг до туристів, можна виділити такі структури:

1. Підприємства послуг розміщення, харчування, транспорту, тощо;
2. Рецептивний туроператор;
3. Ініціативний туроператор;
4. Туристське агентство.

Теоретично, на кожній ланці може з'являтися додана вартість, яка далі переходить в повну ціну іншої послуги. Однак, у туристському бізнесі, зазвичай, перші три ланцюги зосереджені у одній компанії (міжнародний туроператор), що сприяє зменшенню остаточної ціни турпакету для покупця.

Україні потрібна комплексна стратегія цілеспрямованого розвитку GVC за участю вітчизняних виробників сектору послуг, зокрема туристських підприємств, здатних виробляти продукцію, конкурентоспроможну на міжнародному туристському ринку.

Гармаш А. С., студентка факультету економіки і підприємництва,

Наук. кер. – **Островський І. А.**, канд. екон. наук, доц.,
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

ДЕМОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ВЕЛИКИХ МІСТ УКРАЇНИ

Аналіз сучасного стану і перспектив розвитку великих міст є актуальним як з позицій теоретичних узагальнень, так і в практичній площині. Йдеться про прикладання теоретичних напрацювань закордонних і вітчизняних дослідників до реалій найбільших міст України з метою розробки стратегій подальшого розвитку наявних і потенційних міст-мільйонників.

Ще в 2005 р. п'ять міст України були містами-мільйонниками. Зараз цей статус мають лише Київ, Харків і Одеса. Великі міста є основними центрами економічного, політичного, соціального, наукового та культурного життя суспільства і відіграють вирішальну роль у забезпеченні розвитку країни в цілому.

Перебігу процесу народжуваності у великих містах притаманна певна парадоксальність. З огляду на те, що основний виграш від економічного зростання отримують переважно жителі великих міст, це мало б сприяти досить значному підвищенню дітородної активності населення через покращення матеріального становища сімей і досягнення рівня народжуваності, необхідного для хоча б простого відтворення населення.

Проте цього не спостерігається. У зв'язку з цим питання про

проведення активної демографічної політики є дуже актуальним. Потрібні певні заходи, спрямовані на підвищення народжуваності. Водночас питання про заходи демографічної політики досить складне і потребує глибокої розробки та науково обґрунтованої аргументації. Тож результати дослідження можуть бути використані для наукового обґрунтування демографічної політики, підвищення її ефективності.

Результати ряду обстежень як в Україні, так і за кордоном свідчать про те, що соціальна настанова на малодітну сім'ю призводить до того, що навіть у тих випадках, коли умови життя об'єктивно цілком задовільні, подружжя часто відмовляється від народження другої і третьої дитини. Тому поширена думка про те, що грошові виплати малодітним сім'ям призведуть до підвищення в них народжуваності, є досить спірною.

А загалом, з огляду на роль соціально-психологічних детермінант народжуваності у сучасному світі, слід наголосити на необхідності формування у населення таких дітородних орієнтацій, які б найоптимальніше відповідали інтересам і сім'ї та суспільства в цілому, а також моделі усвідомленого й відповідального батьківства та материнства, утвердження високого соціального статусу сім'ї.

Екстенсивне нарощування обсягів залучених зовнішніх міграцій супроводжується, як відомо, отриманням колосального комплексу не демографічних проблем - етносоціальних та інших. У результаті питання про жорстку альтернативу – перевагу руху або шляхом мультинаціоналізації та штучного «підігріву» зростання народжуваності за рахунок іноземців, або шляхом збереження етнічної цілісності населення і вишукування «внутрішніх джерел» для стимулювання репродуктивної поведінки людей – залишається відкритим і, ймовірно, вимагає пошуку компромісних рішень.

Демографічна статистика великих міст України значно залежить від соціально-політичного і воєнного впливу. Масова внутрішня міграція суттєво впливає на поточні показники. Але співставлення національних і загальнотових, зокрема загальноєвропейських тенденцій дозволяють не тільки констатувати збіг або різницю даних, а й прогнозувати майбутні виклики або конкурентні переваги України на шляху подальшої європейської інтеграції.

Золотов С. М., канд. техн. наук, доц.,

Литвинова Г. М., аспірант,

Харківський національний університет міського господарства

Імені О. М. Бекетова, Україна

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ: ВИМОГИ СУЧАСНОЇ ТЕХНОГЕННОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ

Культура і цивілізація – поняття, що наповнюються новим змістом в залежності від історичного простору і часу. Культурою називають усе, що